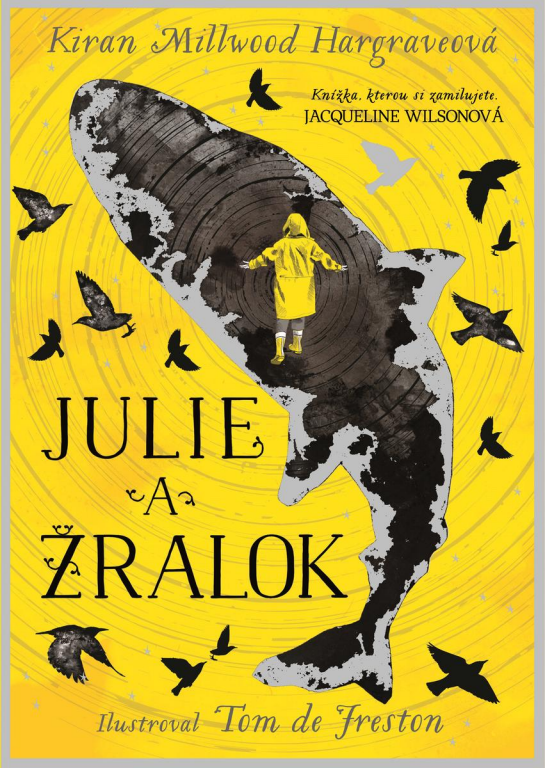

Kiran Millwood Hargraveová

Knižka, kterou si zamilujete.
JACQUELINE WILSONOVÁ

JULIE
A
ŽRALOK

Ilustroval Tom de Freston

JULIE

A

ŽRALOK

Kiran Millwood Hargrave

JULIE

A

ŽRALOK

Tom de Freston

sloart

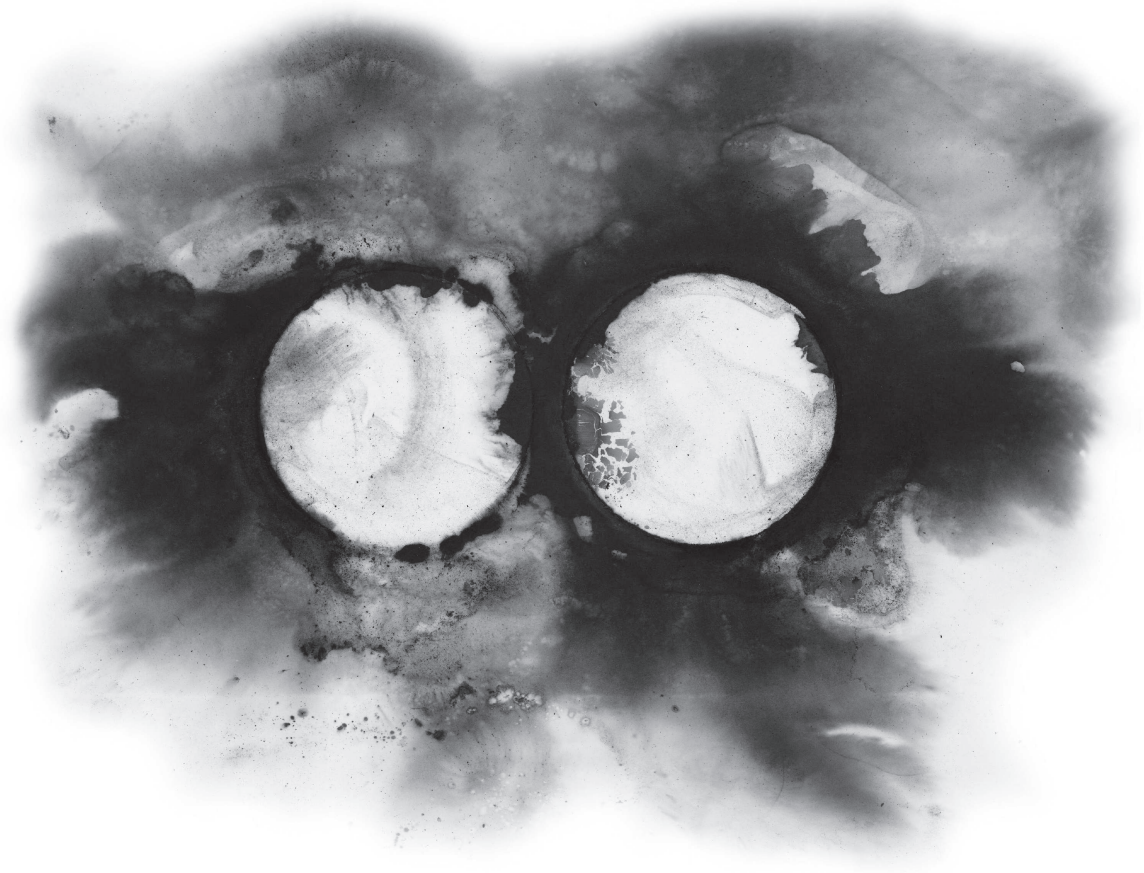
Text © Kiran Millwood Hargrave, 2021
Illustrations © Tom de Freston, 2021
Translation © Anežka Mann, 2023
Czech edition © Nakladatelství Slovart, s. r. o., 2023

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této knihy nesmí
být reprodukována v knižní, elektronické ani jiné podobě,
ukládána do databází či rozmnožována bez předchozího
písemného souhlasu vydavatele.

Julie a žralok

Z anglického originálu *Julia and the Shark*
vydaného v roce 2021 nakladatelstvím Hodder & Stoughton Limited
přeložila Anežka Mann
Redigovala Iveta Poláčková
Korektury Jana Kunová
Odpovědná redaktorka Kateřina Eliášová
Sazba Alias Press, s. r. o., Bratislava
Tisk KASICO, a. s., Bratislava
Vydalo Nakladatelství Slovart, s. r. o., v roce 2023
Vydání první

ISBN 978-80-276-0586-6
10 9 8 7 6 5 4 3 2 1
www.slovart.cz

*Pro Rosemary a Lavender,
díky kterým je možné všechno, co teprve přijde.*

V oceánu je ukryto víc tajemství než na nebi. Máma mi jednou říkala, že když je hladina klidná a proniká jí světlo hvězd, některá nebeská tajemství spadnou do moře a ono je potom ještě záhadnější. Když jsme žili na majáku, natahovala jsem svoji síťku na kraby daleko za zábradlí ochozu a pokoušela se ta tajemství chytit, ale nikdy se mi to nepodařilo.

Jindy v noci, když bouře převrátila všechno vzhůru nohama a hnala nebe a moře proti sobě, dosahovala pěna z vln ke světlu majáku. Pronikla mřížemi na vysokých oknech a tříštila se o podlahu tátovy pracovny. Ráno jsem se snažila naslouchat loužím, ale nikdy jsem nic neslyšela. Z mraků nepřišel žádný vzkaz. Možná, že se všechna tajemství utopila v noci jako ryba ve vzduchu.

Jmenuji se Julie. Tenhle příběh vypráví o létě, kdy jsem přišla o svou mámu a našla žraloka staršího než stromy. Ale nebojte, nevyzradila jsem vám, jak to celé dopadne.

Jméno mám po svojí babičce, kterou jsem nikdy nepoznala, a taky po počítačovém programu, který má rád můj táta. Je mi deset let a dvě stě tři dny. Musela jsem poprosit tátu, aby to za mě spočítal, protože počty nepatří k mým silným stránkám. Slova ano. Z čísel můžete udělat slova, ale ze slov nemůžete udělat čísla, a to znamená, že slova jsou mocnější, nemám pravdu?

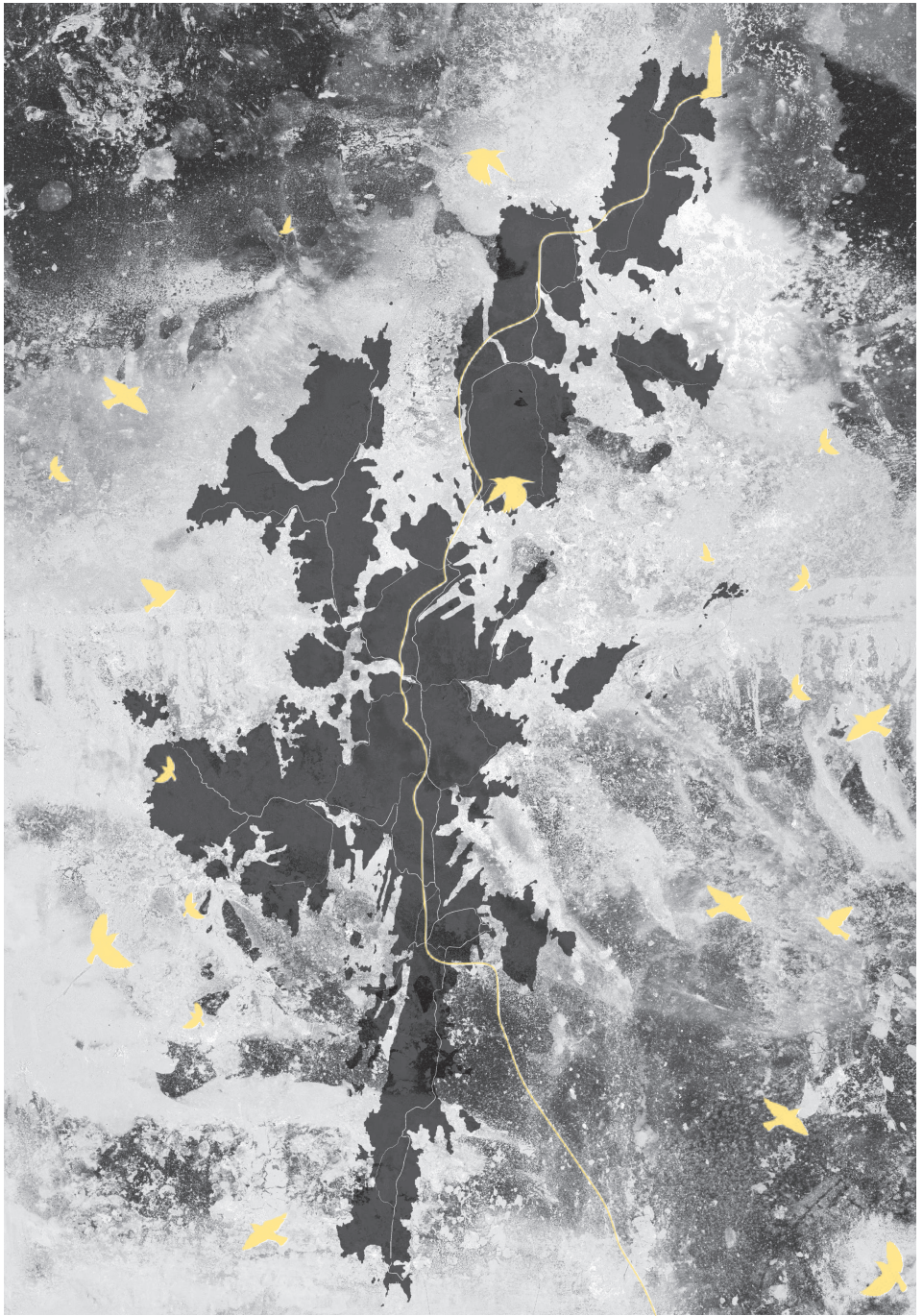
Táta nesouhlasí. Jeho práce spočívá jen a jen v číslech. To proto jsme se ocitli v majáku na Shetlandských ostrovech. Měl za úkol naprogramovat ho tak, aby se zapínal automaticky. Dřív tam bydlíval strážce majáku a světlo bylo ve skutečnosti jen plyn a jiskry, ne tisíciwattová wolframová žárovka. Plyn a jiskry, jako hvězdy.

Je odtamtud blíž do Norska než do Anglie. Dokonce blíž do Norska než do Edinburghu. Abyste Shetlandské ostrovy našli na mapě, musíte začít u nás doma v Hayle, v Cornwallu, a jet prstem šikmo vzhůru, dál a dál, dokud nenarazíte na skupinku ostrovů připomínající kaňku v moři. To jsou Orkneje. Pokračujte o něco dál a narazíte na další hrstku ostrovů. Shetlandy. Je to souostroví neboli skupina několika ostrovů a my jsme jeli na jeden z nich jménem Unst.

Unst, Shetlandské ostrovy, Skotsko.

Líbí se mi, jak to místní vyslovují, jako by v tom slově bylo několik písmen navíc. Sko-out-lend. To je další věc, co mám na slovech ráda: dávají vám prostor. Mění se podle toho, z čích úst vycházejí.

Občas se v těch mých natolik promění, že najednou zní jako něco úplně jiného, a táta tvrdí, že tomuhle se říká lhaní.

V číslech na nic podobného místo není. Dokonce i „číselný jazyk“, se kterým zachází můj táta, se jmenuje „binární soustava“. Když slovo binární vyhledáte v *Akademickém slovníku současné češtiny*, stojí tam:

(kniž., odb.) skládající se ze dvou částí, obsahující dvě složky, dva členy, dvoučlenný, dvojčlenný

Ze dvou částí. Správně a špatně. Pravda a lež. Kde v tom chcete hledat prostor pro cokoli dalšího?

Moje máma taky pracuje s čísly, ale dává přednost slovům. Je vědkyně, což znamená, že musí používat obojí. Čísla jí pomáhají udržovat přehledné záznamy, ale jedině díky slovům jim dokáže dát nějaký smysl.

V Cornwallu se věnovala výzkumu řas, takových, které čistí vodu od nebezpečných chemikálií a možná budou jednoho dne schopné rozkládat některé druhy plastů. Nejspíš jste viděli videa želv s plastovými odpadky zaseklými v nose. Já jsem je viděla a od té doby je nemůžu dostat z hlavy. Přála bych si, abych na ně mohla zapomenout, ale asi je fér, že nemůžu. To, že zavřete oči, neznamená, že všechno špatné ze světa zmizí.

Když tátovi nabídli místo na Shetlandách, máma navrhla, že bychom se tam na letní prázdniny mohli přestěhovat všichni.

Protože ačkoli její řasy byly důležité a pomáhaly zachraňovat želvy, pokud by přesídlila na Unst, byla by blíž tomu, co si skutečně přála zkoumat: největším živočichům žijícím v nejstudenějších mořích.

Na univerzitě se zabývala velrybami a napsala sáhodlouhou bakalářskou práci o velrybě, která cestuje po světě úplně sama, protože zpívá na jiné frekvenci než všechny ostatní velryby. Slyší je, ale ony neslyší ji. Tak trochu chápu, jak se ta velryba cítí. Od okamžiku, kdy máma onemocněla, mám pocit, jako bych uvnitř křičela a nikdo mě neslyšel. Jenomže její nejoblíbenější zvíře na světě není velryba, ale žralok. Žralok grónský. A protože byl její oblíbenec, to léto jsem si ho oblíbila i já.

Líbí se mi, o kolik jsou slova jemnější než čísla. Mohla bych je uspořádat tak, aby všechno bylo jako dřív, kdyby mi nezáleželo na tom, jestli můj příběh bude pravdivý. Pokud bych vám měla povědět něco o svojí mámě čísla, musela bych vám říct, která čísla jsou teď v jejím životě nejdůležitější: 938754000. To je číslo jejího nemocničního náramku. Ale 938754000 vám o mojí mámě neprozradí vůbec nic. To dokážou jenom slova. A i ta mě občas zradí.

Začínám se v tom ztrácet. To je totiž ta potíž se slovy a zároveň i to, co je na nich nejlepší. Můžou znamenat tolik různých věcí a každé slovo má tolik větví a tolik kořenů, že pokud si nejste jistí, kudy přesně se po něm vydat, můžete se v tom lese ztratit jako Červená

karkulka. Takže se musím malinko vrátit v čase. Musím si vzpomenout, kam chci dojít. Chci se dostat ke svojí mámě.

Cesta na Shetlandské ostrovy nám zabrala čtyři dny. To je déle, než by vám trvalo doletět do Austrálie, která leží na opačném konci zeměkoule, a zpátky. Dvakrát. Nemyslela jsem si, že nějaká cesta může trvat takhle dlouho, v dnešní době, kdy máme letadla a superrychlé vlaky, ale my jsme museli jet autem, protože máme knihy, které by do letadla byly příliš těžké, a kočku jménem Nudle, která je příliš hlasitá na to, aby s námi mohla jet vlakem.

Nudle se jmenuje Nudle proto, že byla jako koťátko tak malinká, že se vešla do plastových kelímků od instantních nudlí, které táta jedl k obědu. Máma je vymývala a sázela do nich rajčata, protože nesnášela, když jsme vyhazovali cokoli plastového. Nejspíš už jste slyšeli o pirátech, kteří měli lodní kočky, a přesně taková kočka je naše Nudle. Máma ji brávala s sebou na řasové farmy a ona sedávala na přídi a syčela na moře.

O tom, že bychom Nudli nechali v Cornwallu, nemohla být řeč, a tak jsme jí koupili speciální cestovní přepravku. Byla určena pro psy a zabírala skoro všechna zadní sedadla, takže jsem byla napasovaná na dveřích se sazeničkami rajčat u nohou. Táta přepravku vybavil tak, že v ní Nudle měla patra na šplhání a kočíčí záchod byl oddělený, aby měla soukromí, když ho bude potřebovat.

„Doufám, že se nevykadí,“ řekla máma. „To vždycky hrozně smrdí.“

„To přece smrdí u každého,“ poznamenal táta, a měl pravdu.

Mrzí mě, že když poprvé slyšíte hlasy mých rodičů, zrovna se baví o hovínkách.

Nudle byla příliš zaneprázdněná hlasitým mňoukáním na to, aby uvažovala o kočičím záchodu. To je jedna z kočičích superschopností – vydrží opravdu dlouho nečurat. V tomhle a dalších ohledech se liší od lidí. My jsme dělali spoustu čuracích zastávek a máma s tátou se při nich střídali v řízení. Pustili jsme si audio-knihu. Jmenovala se *Šarlotina pavučinka* a napsal ji muž jménem E. B. White a byla moc smutná a na konci jsme všichni brečeli.

Sledovala jsem postup naší cesty na mapě, kterou moji rodiče nepoužívali, protože měli GPS navigaci. Já myslím, že mapy jsou mnohem zajímavější než displeje. Ukážou vám celý obrázek a silnice na nich vypadají jako žíly nebo řeky.

První noc jsme strávili v západní části střední Anglie, v malém penzionu, který patřil nevrlému postaršímu páru, jenž povoloval vstup jenom psům a ne kočkám. Bylo už moc pozdě na to, abychom hledali nocleh někde jinde, a tak táta zůstal v autě s Nudlí a já spala s mámou na velké posteli. Měla matraci naplněnou vodou, což prý kdysi bývalo dost populární.

„Je to jako spát v břiše velryby,“ řekla máma a převalovala se sem a tam. „Všechno to škrundání a úpění.“

„Myslíš?“

„Vím to. Slyšela jsem, jak to uvnitř velryby zní. Jedna kdysi spolkla mikrofon, kterým jsme zaznamenávali jejich zpěv. Tam uvnitř to bylo hlasitější než rozbouřené moře.“ Její dech se zklidnil, jako vždycky, když mluvila o moři.

„Těšíš se na velryby na Shetlandách?“

„Ano.“ V jejím hlase byl slyšet úsměv. „Je jich tam tolik. *Balaenoptera musculus*, *Physeter macrocephalus*, *Monodon monoceros*, *Delphinapterus leucas*.“

„Plejtvák obrovský, vorvaň obrovský, narval a běluha,“ vysypala jsem ze sebe, převáděla jsem latinská slova na ta, která jsem dokázala vyslovit. „Zní to, že je to tam pro tebe jako stvořené.“

„Ano. A pro tebe taky. Budou to ty nejlepší prázdniny, jaké jsme kdy zažili.“

„Uvidíme vydry?“

„Nepravděpodobné, ale nikoli nemožné.“ Máma nikdy na podobné otázky neodpovídala „ano“ nebo „ne“. Byla vědkyně a to znamenalo, že nechávala místo pro nemožné. „Ačkoli já budu cestovat na sever do Norského moře. Proslýchá se, že tam někdo viděl žraloka grónského.“

Doufala jsem, že z toho kouká příběh, příběh o žraloku grónském. Máma mi o mořských živočiších vypravovala od dob, kdy jsem byla úplně malá, a já všechny její příběhy schraňovala ve žlutém zápisníku s kopretinou na deskách, navlékala jsem je na nit jako náhrdelník, každý zářivý a vzácný jako diamant. Ale ona znovu zívla a podle toho, že přestala používat cizí slova, jsem poznala, že už skoro spí.

